

Nr 1101

Av herr Johansson i Öckerö m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 190, angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1964/65.

(Lika lydande med motion nr 891 i Första kammaren)

Genom norsk resolution den 17 februari 1950 dekreterades viss gräns för norskt vatten i nordöstra Skagerack. Härigenom tvingades svenska fiskare att vid fiske uppehålla sig på ett avstånd av minst fyra distansminuter utanför viss angiven norsk baslinje. De för svenska fiskare menliga följderna minskades emellertid genom särskild överenskommelse mellan svenska och norska regeringarna, varigenom svenska fiskare tills vidare fick rätt att på i överenskommelsen närmare angivet sätt även i fortsättningen bedriva fiske på ifrågavarande område.

Genom beslut den 29 mars 1963 godkände Kungl. Maj:t en överenskommelse enligt vilken en reglering av de fiskerättsliga förhållandena skulle ske i enlighet med det år 1950 från norsk sida fattade beslutet. Avvecklingen skulle ske under en övergångsperiod fram till den 31 december 1964. I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt fiskeristyrelsen att i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och Svenska västkustfiskarnas centralförbund närmare utreda verkningarna för svensk del av ett upphörande av överenskommelsen samt att inkomma med förslag ägnade att avhjälpa för berörda fiskare uppkommande svårigheter. Fiskeristyrelsen överlämnade förslaget till åtgärder jämte eget yttrande till Kungl. Maj:t den 27 augusti 1964.

Departementschefen ansluter sig i proposition nr 190 till utredningens förslag att det i den uppkomna situationen måste anses befogat att åtgärder från statens sida vidtages för att minska de svårigheter, som här väntas uppkomma för de berörda fiskarna.

I propositionen föreslås därför att stödåtgärderna bör avse yrkesfiskare, som är bosatta på kuststräckan Svinesund—Rossö och som under senare år stadigvarande bedrivit räkfiske inom ifrågavarande område. Huvudsyftet med det särskilda stödet bör vara att bereda de fiskare som önskar fortsätta med fiske inom andra områden möjlighet därtill. Detta förutsätter dock i allmänhet anskaffning av nya eller bättre begagnade båtar. I propositionen sägs att den lämpligaste formen för att underlätta denna omställning torde vara att möjlighet ges till statliga lån samt att dessa lån skall få beviljas intill högst 80 procent av kostnaden för att skaffa annan båt

och motor samt för ombyggnad av båt ävensom intill högst 100 procent av kostnaden för radaranläggning. Om särskilda skäl föreligger föreslås i propositionen att lånebeloppet bör få överstiga 80 procent av kostnaden. Mot här upptagna förslag har vi intet att anföra.

I propositionen föreslås vidare att lån i varje enskilt fall inte bör överstiga 180 000 kronor. Detta motiveras med att utredningen utgått från att lämplig begagnad båt bör kunna förvärvas till en kostnad av ca 200 000 kronor samt att högsta beloppet för lån ur fiskerilånefonden är 150 000 kronor.

Vi kan inte dela departementschefens uppfattning att lånetaket skall sättas vid 180 000 kronor. Detta av flera skäl.

Av fiskeristyrelsens utredning framgår att önskemål bland här berörda fiskare föreligger om hjälp för anskaffande av ca 25 andra båtar. Det torde inte vara rimligt att förutsätta att tillräckligt antal dylika båtar, lämpade för detta slag av fiske, kan komma att bjudas ut till försäljning. En realistisk bedömning ger vid handen att ett flertal nyanskaffningar sannolikt också måste ske. Den begränsning av lånetaket till 180 000 kronor som föreslås kommer enligt utredningens beräkningar att svara mot knappt hälften av anskaffningskostnaden för en ny båt.

Slutligen vill vi framhålla att de människor det här gäller som regel satsat hela sitt sparkapital i båt och redskap samt i eget hem. Då de båtar som här skall ersättas knappast kan finna avsättning som fiskebåtar på annat håll, blir ägarna tvungna att sälja dem till annat ändamål. Möjligheterna att erhålla ett pris motsvarande båtens värde bedöms av oss som närmast obefintligt. Detta kommer då att reducera det egna kapital dessa fiskare kommer att ha till förfogande att sätta in i annan båt.

På grund av anförda skäl anser vi att förslaget om att ett lån inte bör överstiga 180 000 kronor ej kan godtagas. Vi föreslår därför att riksdagen i enlighet med utredningens förslag inte måtte föreskriva något maximibelopp för lån.

I propositionen föreslås vidare att villkoren i fråga om räntefot och amortering i princip bör vara desamma som för lån ur fiskerilånefonden. Vi vill här anföra att man vid vissa tidigare tillfällen, då fråga varit om stöd åt fisket, arbetat med viss avskrivning på lån (jämför t. ex. Kungl. Maj:ts kungörelse den 5 juni 1931 — nr 214 — angående understöd för främjande av fiske på avlägsna fiskevatten samt Kungl. Maj:ts kungörelse den 23 januari 1942 — nr 31 — angående låneunderstöd åt vissa fiskare). I båda dessa fall förekommer en "avskrivning" på 40 procent.

Med hänsyn till att dessa människor som här tvingas skaffa större och dyrbarare båtar oförskyllt hamnat i denna situation anser vi det befogat att i förevarande sammanhang liknande avskrivning regelmässigt sker med 40 procent av lånet.

En fråga av särskild betydelse gäller ersättningen till de äldre fiskare vilka av olika skäl ej kan fortsätta att fiska i tidigare utsträckning eller som kanske rent av måste upphöra med fisket. I propositionen föreslås att till sådana fiskare skall kunna utgå ett engångsbidrag, som motsvarar fiskarens genomsnittliga årsinkomst av fiske under åren 1961—1963, dock med högst 10 000 kronor. Behovsprövning föreslås ske så att hänsyn tas till fiskarens möjlighet att tillgodogöra sig realisationsvärdet av räkfiskebåt, vari han äger del, och till hans förmögenhetsställning. I övrigt räknar man med att uppkomna problem skall kunna lösas genom gängse arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Vi anser de i propositionen föreslagna åtgärderna ej vara till fyllest. Det gäller här människor, vilka i allmänhet nått relativt hög ålder, och för vilka omskolning till annat yrke i flertalet fall måste anses orealistiskt. Vidare vill vi framhålla att strömstadsområdet ur sysselsättningssynpunkt tillhör de svagast utvecklade områdena i landet, vilket också uppmärksammas i Kungl. Maj:ts proposition nr 185 ang. riktlinjer för en aktiv lokaliseringspolitik. Strömstadsområdet tillhör de områden till vilka särskilt stöd i lokaliseringsfrämjande syfte skall utgå.

Vi bedömer därför möjligheterna till annan sysselsättning inom området som relativt begränsade. I propositionen har man också beaktat detta förhållande och föreslagit det förut nämnda engångsbidraget. Vi anser dock att här berörda fråga ej är tillräckligt utredd och förslår därför att Kungl. Maj:t låter närmare utreda denna sak.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att enligt utredningens förslag lånen skall vara avsedda för anskaffning av räkråtlare och att något maximibelopp för enskilt lån icke fastställs, att "avskrivning" å beviljade lån skall medges med 40 procent på sätt utredningen föreslår samt

att Kungl. Maj:t låter närmare utreda frågan om formerna för ersättning till äldre fiskare som tidigare bedrivit och alltjämt bedriver räkfiske inom konventionsområdet men på grund av de norska åtgärderna blir tvingade att sluta med detta fiske.

Stockholm den 27 november 1964

Olof Johansson

Gunnar Gustafsson

Lennart Mattsson

Ernst V. Staxäng

Carl E. Johansson

Evert Svensson

Wald. Svensson